

Ramon Freixas

René Clair
durant el
rodatge de
Catorce de julio.

Convé (re)descobrir René Clair, requalificar la seva obra sense prejudicis ideològics. Víctima propiciatòria dels dards enverinats de *Cahiers du Cinéma*, la irrupció de la Nouvelle Vague el va relegar a l'oblit. És un exponent cabdal d'artista per naturalesa. De nin, escrivia peces per un teatre de titelles del seu pare, en la seva adolescència tenia ànima de poeta (inèdit) i ja adult vocació d'escriptor (publicat). Va flirtejar amb l'experimentalisme, com demostren la dadaïsta *Entreacto* (1924) i la surrealista *Paris qui dort* (1923). Així i tot, aquesta orientació ben aviat fou desestimada i es decantà cap a la primàcia de la comèdia, la primera bal-

dana de la qual és *Un sombrero de paja de Italia* (1927). Es considera que la faceta més vigent de l'obra de René Clair es troba en la tetralogia (no oficial) composta per *Bajo los techos de París* (1930), *El millón* (1931), *¡Viva la libertad!* (1931) i *Catorce de julio* (1932), consagrada a l'exaltació d'un cert petit món parisenc i dels seus quotidians herois (així, una florista, un taxista, un cantant del carrer, una al·lota humil...), presidida per un humor tonificant i tendre, una bonhomia distant, una ironia benivolent. Oscil·la entre el costumisme, el tipisme (o pintoresquisme) local i un populisme d'arrel burgesa en la seva evocació/presentació d'un univers desaparegut. Es percep un evident anarquisme sentimental en l'empremta del

Bajo los techos de París.

cinesta. *Bajo los techos de París* i *Catorce de julio* són dos títols la infecció sentimental dels quals pròpia de Clair es troba més neutralitzada, a part de ser si no les úniques, sí les millors aportacions en què la seva vena sensible no ha estat segrestada del seu poder de

persuasió, d'emocionar. Tampoc és desgavellat entreveure regustos semio-cults d'un realisme crític, que més tars germinarà en el neorealisme italià. A més, les seves imatges susciten un plus de fascinació a mesura que se separen, s'allunyen del nostre temps. El silenci

actual sobre René Clair no ha de negar el fet de la seva capital contribució a l'evolució dels estils a través de la història del cinema. I com va escriure Barthé Lemy Amengual, "és el més francès dels cineastes francesos i car-tesiens". Seria desitjable, doncs, la re-

conciliació i revaluació general d'un René Clair necessitat d'una oxigenada mirada. Un Clair el regnat del qual és l'entramat dels somnis amorosos i la vitalitat dels sentiments, per qui el més important és aconseguir un poc de llibertat sota els sostres de París. ■